

O ubojih, ki so jih storile abnormalne osebe, in o njihovih posledicah

Branko Lovrečič

Po osvoboditvi, zlasti po letu 1953, smo za beležili v ljubljanskem okraju nekaj značilnih ubojev, ki so nas zaradi srovega načina storitve močno presunili in tudi zelo razburili javnost. Že takoj v začetnih pozvedbah pa smo opazili, da se nekateri uboji po načinu storitve in zlasti še po motivih močno razlikujejo od drugih ubojev, ki smo jih obravnavali v tem času.

Navadno smo pri drugih ubojih ugotovili nekakšen logični zaključek motivov, ki so pripeljali do storitve, in pri njih ni bilo nobenih nenavadnosti. To so bili uboji, ki so jih storili ljudje, pri katerih ni stopilo v ospredje vprašanje duševnih motenj. Največkrat so bili storjeni iz koristoljubja, sovraštva, ljubosumnosti, jeze, v vinjenosti ali na mah v prepiru in podobno. Bili so v nekakšni povezavi med žrtvijo in storilcem.

Pri ubojih, ki smo jih omenili v uvodu, vsega tega ni bilo. Bili so tako rekoč brezmotivni uboji. Temeljite pozvedbe pa so pokazale, da so jih storile abnormalne osebe. Do tedaj niso očitno kazale znakov abnormalnosti oziroma jih njihova bližnja in daljna okolina ali ljudje, ki so prišli z njimi v neposreden stik, ter sorodniki niso opazili. Za to se je zvedelo šele ob storitvi hudodelstva, ko se je pojavila dolgo zatajavana in premagovana kriza njihove duševne bolezni.

V ljubljanskem okraju je bilo v zadnjih letih razmeroma malo ubojev. Večina ni zapustila v javnosti oziroma v svoji okolini globoljega in trajnejšega vtisa in se je vse v doglednem času pomirilo ter skoraj pozabilo. Nasprotno pa je bila javnost pri hudodelstvih, ki so jih storile osebe z duševnimi motnjami, zelo pretresena in tudi spomini nanje še dolgo ne bodo pozabljeni. To je tudi razumljivo, saj so bila storjena brez motivov in na grozovit način.

Glede na zunanje in opazljive razlike pri teh hudodelstvih bi želeli osvetliti način življenja, delo in mišljenje storilcev, predvsem tistih, ki jih je njihova okolina imela za normalne in ni slutila, da se v njihovih mislih skrivajo tako hudi naklepi. Ljudje so jih imeli za nekakšne posebneže, niti ne za čudake. To pa zato, ker so se z njihovim načinom življenja, dela in mišljenja v vsakdanjem stiku z njimi sprijaznili, se vanj vživeli in so mislili da je takšen način za te posebneže pač normalen. Ko so se njihove duševne motnje ob storitvi hudi kaznivih dejanj očitno pokazale, so se nekateri ljudje

vendarle spomnili njihovih navad oziroma »posebnosti«. Drugi pa, ki nimajo daru opazovanja in so manj inteligentni, niso opazili ničesar. Tudi potem, ko so zvedeli za njihova hudodelstva, so menili, da je to skoraj normalno, češ »on je bil pač takšen, nekoliko drugačen kot mi«.

V vsakdanjem življenju srečamo pogosto ljudi z drugačnimi navadami, željami in načini medsebojnega občevanja, z ljudmi, ki mislijo, da imajo vedno prav, čeprav se ta njihov prav ne ujema z obstoječim stanjem, moralu in navadami okolice. Srečujemo ljudi, ki ne vedo ali nočejo vedeti, da niso sami na svetu, temveč zahtevajo zase široke pravice in svoboščine, čeprav bi bili drugi zaradi tega oškodovani. Če pa bi kdo drug zahteval zase te pravice, bi takoj vzplameneli. Srečujemo se z ljudmi, ki se znatno razlikujejo od svoje okolice, toda to nam postane očitno šele takrat, ko smo bili na to opozorjeni. Navadno gre to mimo nas, dokler nismo sami prizadeti, če pa nismo, se na to skoraj ne oziramo. Tako smo šli mnogokrat tudi mimo tistih, ki so zakrivili huda kazniva dejanja, in gremo tudi mimo tistih, ki pogosto delajo različne prekrške. Ne opazimo jih, ker imamo z njimi premašo stikov ali jih poznamo samo bežno, čeprav se z njimi srečujemo dalj časa. Včasih se ti posebneži tega zavdajo in sami previdno skrbijo, da jih ne spoznamo. Nekateri pogosto menjajo bivališče ali se drugače odtegujejo, da jih ne bi globlje spoznali. Pogosto slišimo o kakšnem samomorilcu ali delinkventu, ki je bil zaprt sam vase in nedostopen in da se ni dal spoznati, temveč da je ostal tujec med domačimi.

Pri nekaterih ubojih, o katerih smo menili, da so po načinu storitve in drugih posebnostih zanimivi ter da se razlikujejo od »navadnih ubojev«, smo se skušali približati storilcem in jim iztrgati misli, ki so jih imeli tik pred storitvijo in ob sami storitvi kaznivega dejanja. Primerjali smo jih z miselnostjo tistih storilcev, pri katerih ni bilo opaziti abnormalnosti.

Krepak 24-letni M. A., ki je leta 1953 v Ljubljani z nožem grozovito zakljal 14-letnega dijaka P. A., je pogosto menjal svoje bivališče in službo. Ko je zagrešil kakšno nerodnost in je pričakoval, da bo razkrit, je hitro odšel drugam. Tako ga niso mogli spoznati in razkrinkati in ni zapustil za seboj slabega vtisa. Sam s seboj pa se je vedno boril in je komaj premagoval nagnjenje k še huj-

šemu dejanju. Tisti, ki so bili z njim v vsakdanjem stiku, tega niso opazili, zdelo se jim je le, da je posebnež. Gospodarja in njegovo ženo, pri katerih je nazadnje stanoval in dobival tudi hrano za pomoč pri delu, je nameraval ubiti, brž ko bi za to čutil močno nagnjenje. Miličnika in hišnika, ki sta mu na prejšnjem delovnem mestu dovolila, da se je v mrzlih zimskih dneh pogrel v prostorih, kamor je vsakomur strogo prepovedan vstop, je nameraval zaklati in se je komaj premagoval, da tega ni storil. Tudi svojemu mojstru je namenil smrt, preden je zaklal omenjenega dijaka. Smrt je namenil mnogim osebam in te niso ničesar slutile. Razume se, da bi mu to ne uspelo, vendar bi lahko kdorkoli od njih prvi padel namesto dijaka.

Po kakšni storjeni nepoštenosti ali nerodnosti je bežal iz kraja v kraj. Ni hotel zaostajati za drugimi, ki tudi grešijo. Hotel je spoznati svojo sposobnost in moč, ker se je bal, da je manj vreden od drugih. Ko pa se je preizkusil, je bežal pred samim seboj, da bi se znebil občutka manjvrednosti.

Kadar mu ni uspelo ali je ostal poražen, si je domisljal ter se je tudi izražal, češ da mu ni do tega ali da to celo sovraži. Njegovi znanci so bili prepričani, da je sovražnik žensk, kar v resnici ni bil. Pač pa je zaradi neuspehov, ker je bil neroden z njimi, govoril o ženskah s prezidrom in se je bahal z uspehi, ki jih ni nikoli doživel. Vedno je skušal zabrisati sled za svojimi slabostmi in se umakniti razkrinkanju. Zares je bilo iz njegovega pestrega življenja težko spoznati abnormalnega človeka, ki je bil stalno neveren za svojo okolico. Spoznali smo ga šele takrat, ko smo prišli z njim v ožje stike, takrat, ko je bilo že prepozno.

Če bi po naključju prišel prej z njim v stik kdjo, ki bi bil dober psiholog, bi ga nedvomno spoznal, težko pa bi preprečil njegovo hudodelstvo.

Podobno je bilo z drugim abnormalnim storilcem, ki je začrivil trojni uboj, z 19-letnim S. F. S stalnimi prekrški in s svojim neuravnovešenim življenjem je vzbujal sum, da duševno ni uravnovešen.

Zares si je težko predstavljati mladega, na videz telesno zdravega človeka, ki se noče lotiti nobenega dela ali pa to stori le za kratek čas in se potem znova preda klatenju in stradanju, ne da bi pri tem pomislili na njegovo abnormnost. In vendar pogosto srečujemo takšne ljudi, ki kažejo na en ali drug način svoje čudne življenjske razvade.

Omenjenemu S. F. smo skušali pomagati. Izročili smo ga psihiatru, ki je potrdil našo domnevo, toda zaradi pomanjkanja posteljnega fonda na žalost pomoč ni bila uspešna. S. F. je nadaljeval s prejšnjim načinom živ-

ljenja in ljudje niso niti slutili, da je nevaren človek. Tudi drugje so mu skušali pomagati. Nudili so mu podpore, ki jih je sprejemal, ne da bi jim bil zanje hvaležen. Potikal se je po vaseh in lenaril po gozdovih. Dela se je lotil le toliko časa, da si je zagotovil kratkotrajno podporo. Ko jo je izčrpal, je šel naprej.

Pot ga je pripeljala v K., kjer se je kmalu znašel in že drugi dan dobil primerno zaposlitev, stanovanje ter vse, kar je potrebno za normalno življenje. Pri različnih uradih in osebah, s katerimi je prišel v stik, ni vzbudil posebne pozornosti. Napravil je isti vtis kakor številni ljudje, ki si enako iščejo delo in zaslужek. In vendar je S. F. že zdavnaj nosil v sebi iskro, ki je čakala ugodne priložnosti, da zaneti požar. Ko se je prvo noč v skupnem delavskem naselju močno pregrešil zoper higieno, so ga sostanovalci zjutraj sami kaznovali. To ga je hudo razočaralo. Razkrinali so ga tisti in tedaj, ko je najmanj pričakoval. Odšel je na delo in ko se je njegov prvi delovni dan končal, je užaljen in ponižan, z občutkom manjvrednosti odšel v gozd. Sklenil je maščevati se ne samo zato, ker so ga zjutraj kaznovali, temveč za vse, za kar je menil v svoji bolni miselnosti, da se mu je godila krivica. Ko je v gozdu po naključju našel orožje, sta v njem dozorela sklep in načrt za maščevanje. Tako je storil grozodejstvo. Trije nedolžni družinski očetje in pridni delavci, ki so se vračali po končanem delu k svojim družinam, so postali žrtev njegove abnormalnosti, ko jih je iz zase ustretil.

Na drug, še bolj tragičen način se je odločil, da se maščuje za »krivice«, petindvajsetletni C. C. iz Ljubljane. V svoji bolni fantaziji je prepletal razne dogodke iz svojega življenja in jih razširil ter obogatil s fantastičnimi prigodami, ki se lahko pojavijo le v hudih blodnjah.

C. C. je dolgo vrsto let živel v svetu blodnih sanj, ki so jih njegovi domači imeli za nekaj normalnega, in sicer za njegove visoko leteče cilje, ki jih ne bo mogel nikoli uresničiti. Domači so se mu zaradi njih le posmehovali in njegovih blodenj niso imeli za nevarne in ne za nenormalne. To nititi ni čudno spričo nizkega duševnega obzorja in dedne obremenjenosti C. C.-jevih bližnjih sorodnikov. Drugi, katerim se C. C. ni tako razkril, ker je znal prikrivati svoje duševne blodnje, niso na njem opazili ničesar nenačudnega, kar bi jih bilo opozorilo na njegovo abnormnost. Šele po grozovitem dejanju, ko je dne 22. XII. 1959 v Ljubljani ustrelil zdravnika, ki je bil proti njemu popolnoma korekten, in medicinsko sestro ter nato zdravnika z nožem zmaličil, so se le nekateri

spomnili na njegove nenavadne izjave in po nji hovem mnenju »čudne navade«. C. C. je snavoval svoje maščevanje kakšno leto, ker si je v ta namen nabavil že drugo pištolo, prvo so mu po naključju zasegli. Kljub temu, da je dolgo nosil v sebi misel na grozovito maščevanje, jo je znal spretno skrivati vse do izvršitve.

Vsi ti abnormalni storilci, ki so zakrivili grozotna hudodelstva, so se do storitve gibali med ljudmi neopaženi in nihče ni mogel slušati, da so tako nevarni za družbo.

Vsem trem smo se skušali potem, ko so se nekoliko pomirili, ob ugodni priložnosti približati in v intimnem pogovoru z njimi prodreti v globino njihovih misli in od njih samih zvedeti, na kaj so mislili in kaj so občutili v trenutku storitve. Koliko nam je to uspelo, je razvidno iz nadaljnega izvajanja.

M. A. je povedal, da je pred dejanjem in med njim mislil le na to, da mora uresničiti svojo zamisel, umoriti kogarkoli, in se znebiti more, ki ga je dolgo tlačila. Med dejanjem je videl, da uresničuje svojo zamisel in sploh ni mislil ničesar drugega. Niso ga ganile niti prošnje niti žrtve, pravkar prelita kri ga je še bolj razburila. Zdela se mu je, da ga bo rešila vseh težav in začutil je olajšanje. Potem ko je bežal in se skrival pred zasledovalci, se je oddahnil in užival nad tem, da je tudi on pokazal svojo polnovrednost. Enako je povedal štirinajst dni pozneje in nikdar ni izrazil niti najmanjšega obžalovanja. Bistveno mu je bilo le to, da se je z dejanjem znebil bolečin, ki jih je dolgo nosil v sebi.

C. C. nam je povedal, da je bil srečen, ko mu je uspelo uničiti svojega in prijateljevega »sovražnika«. Zamisel, uničiti zdravnika, je nosil v sebi dolgo časa. Ta misel je izpolnjevala vse njegovo življenje, ki je bilo usmerjeno le na maščevanje. Ko je v žepu držal in otipaval pištolo, je mislil le na to, kako bo mučil sovražnika, druge misli ni bilo v njem. Obžaloval je, da zdravniku niso priskočili na pomoč njegovi prijatelji, ker bi tedaj ubil tudi nje. Medicinske sestre sicer ni nameraval ubiti, toda njenega uboja ni posebno obžaloval; zlasti pa mu ni žal zdravnika, češ, »saj je tudi on mene mučil in uničil«. Prav nobene druge misli ni imel niti pred dejanjem, ne med njim in ne po njem, razen ene same, da se ni maščeval tudi drugim namišljenim sovražnikom zdravnikom.

S. F. se ni rad spuščal v intimen pogovor, ko je lahko ranjen ležal v bolnišnici. Treba je bilo njegove misli usmeriti v otroška leta in poiskati njegovo občutljivo točko, da je spregovoril. Na maščevanje je začel misliti med delom takoj po »ponižanju«, ki ga je

doživel zjutraj. Sicer je sovražil vse tiste, ki so mu prizadejali »krivice«, toda udarci, ki jih je dobil to jutro, so ga žgali in do dna razburkali njegove bolne živce. Po končanem delu je odšel celo brez kosila v gozd, ker ni vedel, kako bi se drugače maščeval. Ko je lačen tavjal po gozdu in iskal prenočišče v osamljenem skladišču Strelske družine, je po naključju ugotovil, da je bilo v skladišče vlonjeno. Zaradi tega je brez ovir prišel noter, iskal denar ter vlonjil v še zaklenjeno pohištvo. Ker ni našel denarja, je vzel puško z naboji in začel streljati. Pri tem se je domislik, da bi si s puško lahko pridobil denar in s tem možnost za pobeg iz osovraženega K. Želel si je priti v večje mesto ob morju, kjer ne pozna nijegovega ponižanja, in tam bi začel na novo živeti. Ta misel mu ob žgoči misli na ponižanje ni dala miru.

V dveh dneh, ko je tavjal po gozdu, si je dodobra ogledal položaj. Opazil je, da je na cesti zvečer živahen promet. Odločil se je, da bo s puško ustavil vsakogar, ki bo prišel blizu, in mu pobral denar. Ko je na izbranem položaju v temi prežal na kolesarje, ki so mimo njega vozili v obe smeri mesta K., je mislil le na denar, ki ga bo vzel ustreljenim osebam. Dobro se je namestil na položaju in ustrelil na kolesarja, ki je privozil mimo. Ni ga zadel. Zato je streljal na drugega, na tretjega itd. Streljal je in streljal, toda ker je bil slab strelec, je zaman izstrelil več desetin nabojev, ne da bi koga zadel. Streljanje ga je naposled tako prevzelo, da ni več mislil na denar, na morje, na novo življenje, mislil je le, kako bi koga zadel. Zaradi tega se je premaknil še bliže k cesti in nadaljeval s streljanjem, toda še vedno brezuspešno. Premaknil se je prav do grma skoraj ob robu ceste in od tam streljal. Toda niti od tod ni nikogar zadel.

Napadeni na cesti so tedaj mislili, da so na bližnjem streljšču nočne vaje. Ker niti iz neposredne bližine ni nikogar zadel in ko ga je neki kolesar, ki mu je švignila krogla mimo ušes, nadrl: »Smrkavec, kaj se igraš s puško!«, je stopil kar na cesto in streljal na vsakogar, ki je prišel ali privozil v njegovo bližino. Padali so mrtvi in ranjeni, nastal je preplah, vpili so na pomoč. To ga je še bolj podžigalo. Pobesnel je. Nič ga ni moglo več zadržati, nobena prošnja ljudi, ki so se skrivali obcestnem jarku, ga ni ganila. Streljal je celo na rešilni avto, ki je medtem privozil na pomoč žrtvam. Izgubil je čut za vse, razen za streljanje. Ni se spomnil na denar, ki ga je nameraval pobrati ubitim, ni mislil, da bi izsilit denar od tistih, ki so ga prosili milosti, ni pomislil na beg, ki bi mu bil nedvomno uspel v temni noči in v gozdu, ker ga nihče ni poznal. Streljal je še potem,

ko so ga zasledovalci že ranili, dokler ga niso prijeli in razorozili. Njegove misli so se od začetka streljanja utapljale v ognju puške, pozabil je, kaj je s streljanjem nameraval doseči.

Ni mu bilo žal žrtev in njihovih svojcev. Pri srcu mu je bilo lahko, ker se je maščeval za vse, ne samo za ponižanje, ki ga je doživel v K. To ponižanje je bilo le napačna poteza, ki je sprožila plaz. Tačkne so bile njegove misli, ko je ubijal, kolikor smo mogli predreti vanje.

Tako so izpovedali o sebi trije storilci grozodejstev, ki so jih storili, ko je nastopila kriza njihove duševne bolezni.

V povsem drugačnih razmerah je sedemintridesetletni K. F. s sekiro pobil na cesti pred šesto uro, ko je šla v službo, svojo štiriindvajsetletno ženo, mater petih otrok, ki ga je bila pred kratkim zapustila. Vse otroke so že pred tem organi socialnega skrbstva oddali v rejo. Če bi njegovo dejanje ne bilo storjeno ob nenavadnem času in kraju, ne bi presenetilo tistih, ki so ga poznali. Kriminalistični uslužbenci in uslužbenci socialnega skrbstva so imeli že dolgo vrsto let z njim stalne težave. Bil je zelo vdan alkoholu, pretepjal je ženo, verjetno zaradi upravičenega ljubosumja, stalno ji je grozil z ubojem. Pobegnil je iz bolnišnice za duševne in živčne bolezni, kjer se je zdravil zaradi alkoholizma, pobegnil je iz bolnišnice za pljučne bolezni na Golniku, pobegnil je preko državne meje, bil je večkrat osumljen različnih tatvin in celo ropa itd. Bil je človek, ki bi mu bilo mogoče prisoditi vsak, še tako hudo kaznivo dejanje. Pred sodiščem je bil spozen za odgovornega za svoja kazniva dejanja in bil obsojen na ustrezno kazen.

S proučevanjem načina njegovega življenga in motivov njegovih številnih, včasih kar nerazumljivih pregreb nismo prišli do zaključka, da sta vsemu kriva le alkohol in ljubosumje. Dober teden po uboju je bil prijet. Tudi on je izjavil, da je po uboju čutil olajšanje. Na misel, da bi svojo ženo ubil, je prišel tedaj, ko je odklonila njegov predlog, da se vrne k njemu. Kljub temu ji je ponovno pisal in na tihem upal, da se bo vrnila. V njem sta se tedaj borila upanje, da se bo žena vrnila, in misel, da bi jo ubil. Ker je ni bilo, je v nedeljo, dan pred ubojem, nabrusil sekiro in napravil načrt. Da bi ne odstopil od sklepa, je kupil štiri deci žganja, ki ga je vzel s seboj in ga popil tik pred ubojem. Žganja ni smelo biti ne več ne manj, ker se je bal, da bi morda v treznem ali hudo vinjenem stanju ne bil sposoben do kraja izpeljati načrta. Omenjena količina žganja pa je bila po njegovem mnenju najbolj zanesljiva. Zatrjeval je, da ni mogel niti po-

misliti na to, da bi žena ne živila pri njem ali da bi imela celo drugega. Od tedaj, ko je nabrusil sekiro, je mislil le na to, kako jo bo ubil, pa najsi bo sama ali v kakršnikoli družbi. S to mislimo je šel od doma, stopil v zasedo, popil žganje in čakal na ženin prihod. Ko ga je videla s sekiro v roki, je za trenutek od strahu onemela in nato skušala zbežati. Svojo misel je uresničil, le na njo in na ničesar drugega ni mislil v tistem trenutku.

Prvotno se je odločil za samomor, brž ko bi izpolnil maščevanje. Toda ko je s sekiro v rokah bežal po gozdu pred zasledovalci, je spet nenadoma dobil veselje do življenja in je zavrgel misel na samomor. Svojih pet otrok se ni spomnil ne prej ne po uboju. Vse dobre in slabe misli so se mu pletle le okoli žene.

Posledice tega uboja so bile porazne. Kmalu potem, ko je o uboju pisalo dnevno časopisje, čemur se ni bilo mogoče izogniti, smo prejeli številne ovadbe o grožnjah z ubojem ženam. Prisiljeni smo bili v mnogih primerih posredovati, da smo preprečili hudo delstvo, podobna pravkar omenjenemu, na katero so se sklicevali mnogi možje. Kljub naporom le nismo mogli preprečiti vseh.

Kmalu po tem grozodejstvu je osemindvajsetletni B. A., ki je nekaj dni poprej prestal večmesečni zapor, z nožem zaklal svojo osemnajstletno ženo. Neka lahkoživka jo je speljala, da se je začela vdajati tujim moškim, medtem ko je bil njen mož v zaporu. Mlada žena kljub prigovarjanju sorodnikov ni več hotela živeti z možem. V navalu jeze in ljubosumja jo je B. A. vpričo sorodnikov zaklal z nožem, ki si ga je prav v ta namen kupil. Izpovedal je, da je od trenutka, ko ga je odklonila, neprenehoma mislil le na to, da jo bo zaklal, če bi vztrajala pri svoji odločitvi. Vse drugo mu ni bilo mar, le ona, njena ljubezen in nezvestoba so mu neprestano stale pred očmi in podžigale misel na maščevanje. Trenutek preden je zamahnil z nožem, ni mislil na ničesar. Presunile so ga njene odklonilne besede in je zamahnil.

Temu je sledil uboj, ki ga je storil mladi musliman M. R., po poklicu zidar. Zaljubil se je v nekoliko koketno dekle. Dekletu je prvotno ugajalo, da ji je dvoril; ko pa je vzljubila drugega, je mladi zaljubljenec zateval obračun. Rekel ji je: »Ali mene ali smrt!« Ker se mu je izmikala z odgovorom, je v besu zamahnil z nožem in jo zaklal. Tudi M. R. se je na uboj pripravljal nekaj dni in je dekletu grozil, ona pa ni verjela, da mu je njena ljubezen več vredna od lastnega življenja.

Po uboju je zbežal. Prepričan je bil, da jo je le hudo poškodoval. Ko je zvedel, da je

mrtva, se je vrgel pod vlak. Obupal ja zaradi izguščenja bitja, brez katerega ni mogel živeti, kakor je to pred ubojem zatrjeval dekletu.

Ni minilo dolgo, pa je sledil še tretji uboj, ki je bil zverinsko storjen v lepem trgu R., zaradi nekaj sto dinarjev. V. D., tridesetletni delavec iz sosedne republike, ki je že več let živel v R., je v gostilni po naključju spoznal gozdnega delavca M. F., ki je prišel v R., da bi se malo pozabaval po večtedenskem trudapolnem delu v gozdu. V. D., ki je domneval, da ima delavec denar, se mu je znal približati in ga zvabiti v osamljeno ulico. Tam ga je s krampom poobil in oropal. Kljub dokazom je dolgo zanikal, dokler se ni zapletel in dejanje priznal. Tudi po priznanju je ostal zakrknjen in nam ni uspelo približati se mu in ga pripraviti, da bi se razkril in razbremenil svojo vest. Že poprej nekoč je storil natančno takšen rop, po naključju brez smrtne posledice, ki verjetno niti ni bil edini. Zato se je bal govoriti, da ne bi prišli na sled še njegovim drugim hudodelstvom.

To hudodelstvo na videz ni sledilo kot posledica uboja žene K. F. Toda zaradi časa, v katerem je bilo storjeno, načina, surovosti in motiva je bilo razvidno, da je bilo storjeno pod vplivom že opisanih ubojev.

Pri navedenih ubojih vidimo, da so bili storilci abnormni ljudje, eden je bil zmanjšano odgovoren. Ubijalec lastne žene K. F. je bil sicer spoznan za odgovornega za svoje dejanje, vendar je tudi on izjavil, kakor prvi trije, da je po dejanju čutil olajšanje, ker je zadostil želji po maščevanju. Nihče od njih ni obžaloval svojega dejanja.

Nesrečni mladenič M. R., ki je šel po uboju prostovoljno v smrt, nam ni mogel razzodeti svojih misli. Vemo le to, kar je govoril pričam, ki jih je srečal med skrivanjem pred zasledovalci.

Ljubosumni mož deset let mlajše žene ni mogel preboleti njene nezvestobe, prav go-

tovo pa je bil tudi on, kakor M. R., pod vplivom grozotnega uboja, ki ga je storil K. F. nad svojo ženo. Svojega dejanja ni obžaloval, bil je še vedno pod silnim vtisom ženinih grobih odklonilnih besed, razočaran v ljubezni, po kateri je nekaj mesecev v zaporu zaman hrepenel. Ni se mogel vživeti v stvarnost, ki je ni mogel spremeniti.

Ko smo v stiku z ljudmi, ki jih dobro poznamo, nam niti na misel ne pride, da bi kdo med njimi nosil v sebi kali duševne bolezni. Tudi za opisane storilce niso mogli njihovi znanci ali sorodniki domnevati, da se skrivajo v njihovih mislih načrti za huda kazniva dejanja. Niti tedaj, ko so bili opozorjeni na njihove manjše ali večje abnormnosti, so jemali takšna opozorila skeptično, češ, saj ne bo nič hudega. In vendar so skoraj vsa najhujša kazniva dejanja v ljubljanskem okraju po osvoboditvi storili abnormni ljudje. Kot takšni so se šele pokazali takrat, ko je bilo že prepozno.

Vprašati se moramo, ali nismo šli mimo različnih opozoril preveč brezbrinjno. Za normalne ali vsaj nenevarne smo imeli ljudi, ki so zakrivili huda kazniva dejanja, ker se nismo potrudili, da bi jih spoznali. Toda ne bi smeli iti mimo tistih, na katere smo bili ali bomo opozorjeni, ker se moramo zavedati, da lahko z našimi preventivnimi ukrepi, kot so svarilo, nasvet, tolažba ali pa začasno izoliranje nevarne osebe, odstranimo nevarnost za veliko hudodelstvo. Odstranjene nevarnosti sicer ne vidimo, pač pa jo opazimo v zmanjšanem številu tovrstnih hudodelstev.

Ta huda, brezmotivna kazniva dejanja, ki jih storijo abnormni ali pa zmanjšano odgovorni ljudje, niso tragična le za njihove žrtve, marveč so nevarna tudi zaradi svojega vpliva na živčno slabotne osebe, ki jih zgled pritegne. To nas učijo opisani uboji in se njihov vpliv še danes izraža v obliki več ali manj resnih groženj ženam, zdravnikom in drugim osebam.

On Manslaughter Committed by Abnormal Persons, and on its Consequences

By Branko LOVREČIĆ

After 1953, in the Ljubljana district some characteristic cases of manslaughter took place which moved the public by their cruelty. The committers were abnormal persons who, however, had not been considered as dangerous by their immediate surroundings until the perpetration of the act. People simply believed they were odd. At the first look, these cases of manslaughter seemed to have been committed without any motive, as opposed to common manslaughter, where the act is a logical conclusion of all motives by which the act has been brought about. The majority of ordinary manslaughter was soon forgotten by the public, while the homicides committed by abnormal persons moved the public very much.

The 24 years old M. A. slaughtered in 1953 at Ljubljana a 14 years old schoolboy. He felt an inclination for killing already before the crime and he intended to kill more people in order to get rid of his feeling of inferiority. People did not notice his abnormality, as he continually changed his employment and his residence.

The 19 years old S. F. was unable to settle on any work; he continually hustled about in the woods. The psychiatrist confirmed his abnormality. Since he then was not yet dangerous to his surroundings, people tried to help him by finding him an employment. In spite of this, he continued to stroll about in the woods and to be lazy. In the town of K., he got a job, accommodation, and all conditions of normal life. As he committed a bad offence against hygiene during the first night in the workers' settlement, the workmen themselves punished him physically. He decided to revenge himself for this humiliation. He went to the woods where he found by chance a gun and ammunition. At first he intended to commit a robbery hold-up in

order to get money. However, when he started to shoot on people who returned from work on the nearby road, the passion of killing overwhelmed him and he shot three workmen. He shot even on the ambulance car.

The 25 years old C. C. from Ljubljana revenged himself even more cruelly for all imaginary injustices. He lived several years in a world of confused dreams, but his surroundings took him only for an odd person who is not dangerous. In December 1958, he shot at Ljubljana a physician and a nurse in the physician's consulting-room. When the physician was already dead, he still mutilated him. The physician had behaved entirely correctly toward him and he had him given no reason whatsoever for revenge.

The 37 years old K. F. killed his 24 years old wife with an axe on the road when she went to work. He did it because she left and would no more live with him. He was a hard drinker and he had escaped from the Hospital for mental diseases where he was treated for alcoholism. Several times he was suspect for various thefts. The daily papers wrote of this homicide. Soon afterwards, the 28 years old B. A. slaughtered his 18 years old wife with a knife; she had begun to amuse herself with other men.

Such heinous manslaughters exert an influence on people with weak nerves, viz. soon afterwards there were several cases in which people menaced physicians as well as their own wives.

As to people on which attention has been called as being dangerous to their surroundings preventive measures as warning, advice, and temporary isolation should, maybe, eliminate the danger of great crime.